

Advies aan Provinciale Staten		Uw contactpersoon
		K. Konings AD/STG
Tbv Statenvergadering d.d	08-11-2021	Doorkiesnummer +31 235143032
Commissie RWK		Koen.konings@noord-holland.nl
Datum commissievergadering	25-10-2021	
		4 november 2021 1 4
Onderwerp: Voordracht Versterking kapitaalstructuur Alliander		

Advies commissie RWK:

de Voordracht RES 1.0 Noord-Holland Zuid en Noord-Holland Noord als hamerstuk door te geleiden naar PS van 8 november 2021.

Uittreksel van het concept-verslag RWK 25-10-2021:

A-agenda Klimaat en Energie

7.a Energie/Financiën: Versterking kapitaalstructuur Alliander

Mw. **Gielen** (GL) stelt dat PS al vaak hebben gesproken over mogelijke oplossingen voor de problemen op het elektriciteitsnet. De lening is een logische beslissing. Een aantal kleinere gemeenten neemt volgens Alliander niet deel, welke rol speelt de provincie hierbij? Volgens GS heeft het Rijk een verantwoordelijkheid voor de structurele financieringsbehoefte van organisaties zoals Alliander. Hoe zien de concrete stappen richting het Rijk eruit en kan in de lobby gezamenlijk worden opgetrokken met andere provincies, eventueel via IPO? Kleinere energiecorporaties in de provincie ondervinden problemen bij het zoeken naar startkapitaal en het verkrijgen van garantstellingen voor leningen die worden aangegaan bij banken. Herkennen GS deze problemen en kan de provincie hier ook een rol spelen?

Dhr. **Alkaduhimi** (DENK) meent dat nutsbedrijven een overheidsaangelegenheid zijn en dat ook moeten blijven. Hij ondersteunt het verzoek van Alliander voor versterking van de kapitaalstructuur, maar welke gevolgen hangen samen met het geld uit de markt halen? Is 55 miljoen euro – welk bedrag later omgezet wordt in aandelen – voldoende? Dit lijkt op verwatering van de waarde, wat krijgt men hiervoor terug? Wordt hiermee gewaarborgd dat iedereen gebruik kan blijven maken van het net?

Dhr. **Van den Berg** (JA21) ondersteunt de voordracht, maar constateert dat het gaat om een broekzak/vestzak-constructie aangezien de aandelen van Alliander in eigendom zijn van de provincies. Wat betekenen de aanvullende alternatieve kasstromen waar Alliander over spreekt?

Dhr. **Klein** (CU) ondersteunt het voorstel. Maakt het voor de provincie iets uit hoe lang het duurt voordat de lening wordt omgezet in een aandelenpakket en kan daarop nog gestuurd worden?

Dhr. **Zoon** (PvdD) is ook van mening dat nutsbedrijven een overheidsaangelegenheid moeten zijn en blijven. Er wordt een ingewikkelde constructie bedacht om middelen beschikbaar te stellen, men wacht af hoe een en ander verloopt.

Dhr. **Kanik** (D66) sluit zich aan bij GL. Het is een hamerstuk, want het doel past bij de energietransitie, dus dat wordt ondersteund. De grootste opgave is niet het investeren an sich, maar juist het uitvoeren van investeringen. Helaas is de regelgeving nog niet aangepast zodat netbeheerders niet vooraf kunnen investeren en ook is sprake van een enorm tekort aan technisch personeel.

Mw. **De Vries** (PvdA) ondersteunt de voordracht, het is een hamerstuk. De vraag van D66 over het tekort aan technisch personeel wordt ondersteund. Tevens het verzoek om tijdig aandacht te geven aan voldoende ruimte voor het toekomstige netwerk.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) ondersteunt de voordracht. Na tien jaar zijn wellicht aanvullende middelen noodzakelijk. PS moet duidelijkheid geven vóór 1 december maar op dat moment ontbreekt de duidelijkheid voor de lange termijn. Hoe gaan GS hiermee om? Wat is op dit moment de stand van de intekening en hoe wordt omgegaan met een eventueel tekort? Leidt de conversie van de lening tot minder dividendrendement?

Mw. **Alberts** (SP) sluit zich aan bij de gestelde vragen. De toenemende energievraag wordt mede veroorzaakt door onder andere elektrische auto's en hyperscales. Gaan GS de energievraag verlagen door het promoten van openbaar vervoer en/of door een stop op hyperscales aan te kondigen?

Dhr. **Wijmenga** (CDA) stemt in met de voordracht.

Gedeputeerde **Stigter** dankt voor de steun voor de kapitaalinjectie die nodig is om het elektriciteitsnet in de provincie uit te breiden, want dat heeft de maximale capaciteit bereikt vanwege de enorme vraag. Het Rijk is verantwoordelijk voor de elektriciteitshoofdinfrastructuur (TenneT) en voor de regionale infrastructuur zijn dat de netbeheerders waarvan de decentrale overheden 100% eigenaar zijn. Nagenoeg alle aandeelhouders zijn bereid tot de kapitaalinjectie op drie hele kleine gemeenten buiten Noord-Holland na vanwege ontbrekende financiën, dus ongeveer 95% participeert. Gelderland is zelfs bereid een hoger percentage – nu al zijn zij goed voor ruim 40% – op zich te nemen indien noodzakelijk. Met het oog op de kapitaalinjecties voor de volgende periode vanaf 2030, wordt benadrukt dat de huidige mogelijkheden bijna volledig benut zijn. Daarom moet nu al worden nagedacht over een nieuwe robuuste duurzame financieringsstructuur van de regionale netten. Daarvoor wordt in eerste instantie naar het Rijk gekeken – en zeker niet naar buitenlandse investeerders – en naar ideeën die hierover bestaan. Hiervoor is een verkenningsuitvraag op DG-niveau uitgezet, waarbij wordt uitgegaan van een bedrag van 100 miljard euro. De concrete invulling zal aan de orde komen bij een nieuw kabinet. Het Rijk kan een financiële bijdrage leveren of daadwerkelijk instappen, maar ook pensioenfondsen kunnen benaderd worden. Daarnaast moet sterk ingezet worden op energiebesparing, zodat de noodzakelijke investeringen lager worden.

Dhr. **Van Gilse** (VVD) leest in de voordracht dat er vóór 1 december duidelijkheid moet zijn voor de lange termijn, maar dat zal niet mogelijk zijn. Vervalt deze voorwaarde?

Gedeputeerde **Stigter** benadrukt dat deze voorwaarde niet vervalt. Dit signaal is doorgegeven aan de Tweede Kamer, het kabinet en de formateur en nu al pakken het Rijk, de netbeheerders en Alliander de kwestie buitengewoon serieus op, omdat de huidige aandeelhouders tegen hun grenzen aanlopen.

Dhr. **Van den Berg** (JA21) vraagt of indien de politiek het voor het zeggen krijgt bij het voorrang geven aan bedrijven, er politieke willekeur ontstaat.

Gedeputeerde **Stigter** antwoordt dat de situatie nu zo is dat de netbeheerder aanvragen kan honoreren, maar bij het ontbreken van de benodigde ruimte worden aanvragen afgewezen, dat is het huidige speelveld. Door alle bestaande opgaven die meer elektriciteit opeisen, is er bij de overheid behoefte om hierop te kunnen gaan sturen, wat kan waar en waarop wordt de focus gelegd: op voorzieningen bij woningbouw of datacenters? Zo is het bedoeld. Andere deelnemers bieden geen alternatief, maar het bedrag van 55 miljoen euro is voldoende voor Alliander om kapitaal van buiten aan te trekken om uiteindelijk miljarden te kunnen investeren. Wellicht kan men nu vooruit voor de komende tien jaar, maar dat is niet helemaal te voorzien, want de elektrificatie van de industrie neemt enorm toe en dat zet extra druk op het netwerk, mede door het uitvoeren van de RES waardoor in een aantal gebieden opgewekte energie niet kan worden teruggeleverd op het netwerk. In de provincie kan in toenemende mate niet aan de vraag voor levering worden voldaan. Er moet worden gezocht naar methoden om de regionale netwerkproblemen op te lossen en een combinatie van zon en wind helpt daar goed bij. Aanvullende kasstromen zien op additionele financieringsmogelijkheden van Alliander door andere diensten aan te bieden, maar dat gaat om kleine bedragen met het oog op de kapitaalbehoefte. Zolang er rente wordt betaald, geldt een percentage van 1,95% vast en bij omzetting naar dividend wordt de opbrengst onzeker, maar ingeschat wordt dat het dividend ruim boven 1% zal uitkomen gezien de tariefstructuur die door de overheid wordt bepaald. Naast kapitaal is arbeidskracht een belangrijk onderdeel om succes te kunnen boeken, alleen in Noord-Holland zijn al honderden mensen nodig voor uitbreiding van de infrastructuur en die zijn niet zo maar voorhanden, met name niet in de elektrotechniek. De provincie ondersteunt Alliander bij de koppeling tussen arbeidsmarkt en scholing. De fysieke ruimte is zeker relevant, dat is onderdeel van de taskforce Energie Infrastructuur. Naast versterking van de infrastructuur wordt ook ingezet op vermindering van de vraag en het zo zuinig mogelijk realiseren van datacenters. Op dit moment wordt overlegd met netbeheerders over alternatieve oplossingen, zoals smart grids op bedrijventerreinen, zon-wind combinaties en het opengooien van bestaande contracten.

Tweede termijn

Mw. **Gielen** (GL) vraagt naar de verhouding met de lokale energiecorporaties en initiatieven.

Dhr. **Klein** (CU) refereert aan een school in Broek en Waterland die vanwege een verhuizing niet kan worden aangesloten op het net. Kunnen dit soort bureaucratische situaties meegenomen worden in het overleg met Alliander?

Dhr. **Alkaduhimi** (DENK) constateert dat de bewoners straks tweemaal moeten betalen voor verbetering van het netwerk, eenmaal omdat de lening wordt verstrekt en eenmaal via de energierekening.

Mw. **Alberts** (SP) constateert dat Alliander een hoger bedrag vraagt dan 55 miljoen euro. Waarom wordt niet ingegaan op dit verzoek? Waarom wordt doorgegaan met hyperscales, vooral vanwege de datadiensten die zij internationaal verlenen? Dit leidt tot een toenemende vraag.

Gedeputeerde **Stigter** erkent dat de lokale energiecorporaties serieuze partners zijn geworden, maar in het kader van de RES wordt hier samen met andere stakeholders invulling aan gegeven. Daarop komen GS terug. De situatie rond de school die de CU noemt, die niet kan worden aangesloten, is een gevolg van het toepasselijke contract. Over een oplossing wordt momenteel met Alliander gesproken. Bewoners gaan niet twee keer betalen, de infrastructuur wordt met publiek geld aangelegd en uiteindelijk gesocialiseerd. De rekening bestaat uit belastingen, energieprijzen en de kosten voor de infrastructuur. Duidelijk is dat het energiedeel zal blijven fluctueren gezien de huidige grote marktvraag. Aanvankelijk dacht Alliander dat er meer nodig was dan 55 miljoen euro, maar na een kritische blik van de aandeelhouders, is een lagere bijdrage van 55 miljoen euro bepaald waaraan de aandeelhouders naar rato bijdragen. Een aanvullende financieringsbehoefte is nu niet aan de orde.

De **voorzitter** concludeert dat de voordracht als hamerstuk wordt doorgeleid naar de PS-vergadering van 8 november 2021.